

2023-05-16

Dnr: 23AFN83, 23AFN19

Handläggare: Martin Wagner, Emma Edorsson

Delårsrapport delår 1 2023

Arbetsmarknad och funktionsrättsnämnd

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna	3
3 Resultat, prognos och investeringar.....	3
3.1 Resultat	3
3.2 Årsprognos	9
3.3 Investeringsverksamhet	11
4 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen	11

1 Inledning

2 Sammanfattning av de väsentligaste händelserna

Nämnden påverkas av en förändrad lagstiftning inom LSS. Inom området försörjningsstöd finns fortfarande en vikande trend av antalet försörjningsstödstagare. Inom stora delar av nämndens ansvarsområde pågår ett planeringsarbete inför förändring vad gäller så kallad 11 timmars dygnsvila, vilket medför stor påverkan på vikariebehovet på sikt.

3 Resultat, prognos och investeringar

3.1 Resultat

(mnr)	Utfall 2023-04-30	Utfall 2022-04-30	Budget 2023-04-30	Budget helår 2023	Prognos helår 2023
Verksamhetens intäkter	71,9	81,4	69,1	209,6	186,6
Personalkostnader	-255,8	-236,4	-247,1	-764,6	-771,6
Övriga kostnader	-208,1	-191,7	-182,1	-550,0	-601,0
Avskrivningar/nedskrivningar	-0,3	-0,4	-0,6	-1,8	-1,8
Internränta	0,0	0,0	0,0	-0,1	-0,1
Resultat före kommunbidrag	-392,3	-347,1	-360,7	-1106,9	-1187,9
Kommunbidrag	369,0	352,4	369,0	1106,9	1106,9
Resultat efter kommunbidrag	-23,3	5,3	8,3	0,0	81,0
Extraordinära kostnader	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Årets resultat	-23,3	5,3	8,3	0,0	-81,0
Investeringar	1,2	0,4	0,9	2,8	2,8
Erhållet investeringsbidrag	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0

Resultatanalys

Sammanfattning av resultatet för arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden april 2023

Enligt bokföringen är det ackumulerade resultatet t.o.m. april minus 23,3 mnr för hela nämndens ansvarsområde. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten är för samma period minus 31,5 mnr. Bedömningen är att nämndens tilldelade kommunbidrag inte kommer räcka för att täcka verksamheternas kostnader och intäktstapp. Nämnden arbetar med förslag till åtgärder som anges i missiv till delår 1, budgetjustering ligger på övergripande nivå för fortsatt hantering.

Kommentarer och åtgärder till större avvikelser i resultatet t.o.m. april 2023

Ekonomiskt bistånd 3,4 mnkr (mar 2,2 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Verksamheten Ekonomiskt bistånd har för perioden 3,4 mnkr lägre kostnader än förväntat, varav personalkostnader utgör -0,6 mnkr av avvikelsen och utbetalt ekonomiskt bistånd +4,1 mnkr.

Bedömningen i ingången av 2023 var att kostnaderna för ekonomiskt bistånd skulle öka med 18 mkr utifrån omvärldsfaktorer. Riksnormen, som avgör omfattningen på försörjningsstöd till hushållen, höjdes med 8%. Förhandlingen mellan Gavlegårdarna och Hyresgästföreningen som utgör riktlinje för handläggning av ekonomiskt bistånd innebär en kostnadsökning för boendet omfattande 5,5 %. Även elkostnader påverkar det utbetalda försörjningsstödet. Nämnden fattade också beslut hösten 2022 att undanta det tillfälliga tillägget i bostadsbidraget för perioden januari-juni 2023. En bedömning av den kostnadsökningen är 2,5 mkr.

Verksamhetens resultat i förhållande till utlagd budget är dock positivt. Det kan delvis förklaras av det förändrade arbetssättet inom ARBOS där man mer framgångsrikt än tidigare lyckats stödja individer till annan försörjning. Resultaten avseende det ekonomiska biståndet är alltid omvärldsberoende av konjunktur och socioekonomiska utmaningar för medborgarna i form av arbetslöshet och ohälsa bl a. Den statliga arbetsmarknadspolitiken påverkar också verksamheten. Lågkonjunkturen har ännu inte fått någon avgörande påverkan på arbetslösheten men utifrån nationell varselstatistik finns risker att utvecklingen kan bli negativ framöver. I den överenskommelse som slutits mellan kommunen och Arbetsförmedlingen pågår dialog vilka insatser som kan genomföras. Sammantaget blir dock bedömningen att det ekonomiska överskottet resten av året inte kommer vara i samma omfattning.

Åtgärd till avvikelsen

Det nya arbetssättet på ARBOS följs kontinuerligt upp och justeras utifrån effekterna. Flera olika projekt i samarbete med Vuxenutbildningen, övrig sektor och AF såsom trappstegsutbildning och "Rätt till rätt" implementeras och kan ge mer påtagliga positiva effekter på längre sikt.

ARBOS 0,2 mnkr (mar -0,1 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Det som utgör den största minusposten är extratjänster med retroaktiv utbetalning av semesterersättning för de som slutat sin extratjänst 2022, vilket gav ett minus på 1,3 mnkr.

Gävle kommun har beslutat att 2 % (tidigare 1,5%) av de anställda ska ha någon form av funktionshinder som berättigar till lönebidragsanställning från Arbetsförmedlingen. De anställda har sina arbetsplatser i hela kommunkoncernen. Alla intäkter och kostnader för detta ligger på Arbetsmarknad- och funktionsrättsnämnden. Statlig finansiering har i hög utsträckning säkrat verksamheten ekonomiskt, så är inte längre fallet.

Åtgärd till avvikelsen

Det finns ett angeläget behov att säkerställa kommunens process kring de trygghetsanställda avseende finansiering, arbetsmiljöansvar, handledarersättning, avtal och övrig administration.

Hälso- och sjukvård -0,4 mnkr

Kommentar till avvikelsen

Kostnaden för bemanningssköterskor är hög. I tidigare organisation har bemanningssköterskor bemannat kväll och helgorganisation. Dvs de besök som utförs av sjuksköterska kvällar och helger oavsett patientens boendeform utförs av bemanningssköterskor.

Åtgärd till avvikelsen

Det nya hälso- och sjukvårdskontoret har genomfört en översyn av denna bemanning och kommer att göra en förändring av kväll- och helgorganisationen. Den nya kväll- och helgorganisationen träder i kraft i oktober 2023. Grunden för denna förändring är dels kostnader för bemanningssköterskor, enligt ovan, men framför allt kontorets uppdrag att säkerställa att det skall finnas kompetens i hela kommunen – hela dygnet. Schemaförändring utgår från kontinuitetsbegrepp och bygger på ordinarie personal, dvs bemanningssjuksköterskor fasas ut.

För att genomföra denna förändring förväntas samtliga sjuksköterskor i fortsättningen

arbete kvällar och helger. Detta innebär att den beredskapsersättning som sjuksköterskor LSS / Socialpsykiatri hittills har uppburit för beredskap i hemmet, faller.

Åtgärd förväntas ge effekt men troligen först 2024.

Boende LSS egen regi -5,6 mnkr (mar -4,5 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Ändring från jour till vaken natt och längre period av dubbelbemanning nattetid pga. förändrade behov hos kunder har medfört ökade personalkostnader. Verksamheten för barn och unga har vakanta tjänster vilket innebär utbeordning med övertid.

Åtgärd till avvikelsen

En bemanningshandbok för enhetschefer är framtagen inom ramen för projektet delade turer eget val och kommer att generera en kostnadsminskning. Den syftar till att ge alla verksamheter samma förutsättningar med bemanningskrav utifrån lagd budget. Den förväntade effekten är ett minskat behov av timanställda. Enhetschefer och samordnare kommer, för att kunna implementera nya arbetssätt, att få stöd och utbildning för att skapa förståelse och delaktighet, och bemanningshandboken utgör ett obligatoriskt styrdokument. Arbetet startar under hösten med barnenhet inom verksamhetsområdet. Samplanering utökas till att innefatta alla barnverksamheter med syfte att hantera resurstid effektivt. Förändringsarbetet förväntas ge full effekt 2024.

11 timmars dygnsvila gäller för samtliga verksamheter fr o m oktober och kommer att innebära förändringar. I dagsläget är det oklart exakt hur stor påverkan det har, framför allt kring de verksamheter som omfattas av sk Bilaga J (dvs jourtid), men det kommer att innebära en väsentlig förändring gällande schema- och personalplanering.

Personlig assistans egen regi -2,0 mnkr (mar -1,8 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Något lägre volym än planerat ger lägre intäkter. Personalkostnaderna balanseras dock inte mot den minskade intäkten (-1,9 mnkr). Området har negativ avvikelse på personalkostnader där hög sjukfrånvaro (8,2% korttidsfrånvaro och 5,0% i långtidsfrånvaro) gett ökat behov av timvikarier och övertid.

Åtgärd till avvikelsen

Minskat antal veckor i schemalaggingen har gjort att kostnader och intäkter inte harmonierar. Justering i scheman sker varje schemaperiod. Daglig planering och samarbete mellan enheterna pågår för att hålla ett helhetsperspektiv samt för att kunna fördela resurser på ett effektivt sätt.

Chefsförtätning har skett inför året inom budget och ska ge bättre förutsättning att arbeta med åtgärder och utvecklingsarbete.

Förebyggande insatser och aktiviteter 2,3 mnkr (mar 2,1 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Avvikelsen inom förebyggande insatser och aktiviteter (EDV + träffpunkter) gäller främst vakanta ännu ej tillsatta tjänster vid EDV. Många kunder har ännu inte fått sin plats.

Enheten för daglig verksamhet har haft ett ekonomiskt överskott flera år p g a pandemin då verksamheten inte fullt upp nådde upp till tidigare nivåer.

Det aktuella överskottet beror på en viss underkapacitet i verksamheten i förhållande till antal beviljade beslut. Många av de individer som idag aktualiseras har omfattande vårdbehov och är därmed i behov av basverksamheter som är mer kostsamma än företagsgrupper och enskilda platser. Idag finns behov av att bygga upp nya basverksamheter då många unga som går ut den Anpassade gymnasieskolan (tidigare gymnasiesärskolan) har omfattande behov.

Lokalanskaffningen för de nya beviljade besluten sker inte i den takt som behoven uppstår. Det skapar ett ekonomiskt överskott men samtidigt risk för vitesförelägganden. Troligt scenario är dock att det ekonomiska överskottet resten av året inte är i samma omfattning.

Åtgärd till avvikelsen

Ingen åtgärd.

Vuxenutbildning -2,2 mnkr (mar -0,7 mnkr)

Kommentar till avvikelsen

Verksamheterna har under årets första månader haft lägre kostnader för köpta utbildningar än förväntat. Ett troligt scenario är att antalet kommer stiga under året och budgeten på helåret balanseras. Underskottet beror helt på lägre intäkter från riktade statsbidrag än budgeterat. På helårseffekt är bedömningen att etableringsersättningen inte kommer nå den budgeterade intäkten. Övriga statsbidrag är mycket svåra att prognostisera, de beror på söktycket och antalet kursstarter. I vårändringsbudgeten finns satsningar på ytterligare statsbidrag för främst yrkesvux. Vuxenutbildningen kommer också starta sfi för de ukrainska flyktingarna under hösten, här finns en osäkerhet om dessa kan täcka hela den ökade kostnaden.

Mindre avvikelser -2,2 mnkr

Köp inom LSS/SoL -0,7 mnkr

Volymökning Boendestöd -0,8 mnkr

Socialpsykiatri egen regi -0,7 mnkr

Kommentar till avvikelserna

Budgeteringen av LSS och SoL är utmanande och kan bidra till glapp mellan budget och behov. De senaste årens utvecklade diagnoskriterier medför att fler personer än tidigare bedöms tillhöra LSS. Tillika kan den nya lagstiftningen rörande assistans medföra ökade kostnader, och de ansökningar som kommer under året behöver följas av sektorn (både hur utvecklingen ser ut i Gävle, men också trender nationellt).

Åtgärd till avvikelserna

Ingen åtgärd

Övrigt övergripande 2,4 mnkr

Kommentar till avvikelserna

Kostnader för bland annat undervisning i andra kommuner är hittills lägre än förväntat (yrkesvux och yrk kom), vilket ger en positiv avvikelse mot budget på övergripande nivå.

Åtgärd till avvikelserna

Ingen åtgärd.

Effektiviseringsbehov, -27,3 mnkr

Kommentar till avvikelsen

Arbetsmarknads- och funktionsrättsnämnden har ett generellt effektiviseringsbehov under helåret 2023 på 11 mnkr. Föregående års effektiviseringskrav om 12 mnkr har inte kunnat effektueras. Bedömningen redan i ingången av året är att nämnden inte klarar en budget i balans, utöver de generella effektiviseringskraven saknas ytterligare 58 mnkr. Totalt effektiviseringsbehov för helår uppgår till 81 mnkr.

Åtgärd till avvikelsen

Nämnden arbetar med att ta fram åtgärdsförslag för att hantera prognostiserat underskott på övergripande nivå. Förslag finns i missiv till delår 1.

3.2 Årsprognos

Utifrån den information som finns vid prognostillfället så blir nämndens årsprognos minus 81,0 mnkr. Då prognosen innebär betydande avvikelse mot budget där det blir svårt för respektive verksamhet med stora intäktstapp/kostnadsökningar att hämta in avvikelsen via åtgärder inom verksamheten, har nämnden lagt prognostiserat underskott på toppen. Nämnden behöver arbeta fram åtgärder, nedan beskrivs avvikelserna för respektive del. Sektorn kommer återkomma till nämnden i april med förslag till interna åtgärder för att hantera delar av underskottet parallellt med uppdaterade prognoser.

Prognos per avvikelse

Ekonomiskt bistånd, -28,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Inför 2023 är prognosen 179 mkr, dvs ökad kostnad på ekonomiskt bistånd med 19 miljoner. Orsakerna är en kraftigt ökad riksnorm (8%), höjda kostnader för hyror och el samt beslut från nämnd att undanta tilläggsbeloppet i bostadsbidraget som inkomst vid handläggning. 2022 fanns extra pott om 25 mnkr för försörjningsstöd som inte finns i år.

Dessa ökade kostnader är svåra att påverka direkt. Rätten till ekonomiskt bistånd är

lagstadgad och reglerad i riktlinjer och riksnorm bl a. Omvärldsfaktorer som inflation kombinerad med lågkonjunktur innebär inte någon ljusning. Förhoppningen är och fokus behöver vara att nya arbetssätt medför att fler kommer till egen försörjning.

Beredskapsanställda -23,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Gävle kommun har beslutat att 2 % (tidigare 1,5%) av de anställda ska ha någon form av funktionshinder som berättigar till lönebidragsanställning från Arbetsförmedlingen (nedan kallade trygghetsanställda, TA). Ansvaret och budgeten för detta har legat på fd Arbetsmarknadsenheten, numera ARBOS (Arbetsmarknad och stöd). De trygghetsanställda har sina arbetsplatser i hela kommunkoncern. En statlig finansiering har i hög utsträckning täckt glappet mellan kommunbidraget och den faktiska kostnaden för denna grupp. Denna möjlighet finns numera inte.

Det finns 159 trygghetsanställda i kommunen. Det finns ett angeläget behov att säkerställa kommunens process kring de trygghetsanställda avseende finansiering, arbetsmiljöansvar, handledarersättning, avtal och övrig administration.

LSS/SoL -3,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Budgeteringen av LSS och SoL är utmanande och kan bidra till glapp mellan budget och behov. Prognosen är högst osäker.

De senaste årens utvecklade diagnoskriterier medför att fler personer än tidigare bedöms tillhöra LSS. Tillika kan den nya lagstiftningen rörande assistans medföra ökade kostnader, och de ansökningar som kommer i inledningen av året behöver följas av sektorn (både hur utvecklingen ser ut i Gävle, men också trender nationellt).

Området BoS/LSS växer och det är i dagsläget kö till samtliga verksamheter. En ny servicebostad öppnar enligt tidplan i maj.

EDV har haft ett ekonomiskt överskott flera år p g a pandemin. Även efter att stängningen upphörde 2021 så kom kunderna/brukarna inte tillbaka fullt ut och verksamheten hade under 2022 inte fullt ut nått upp till tidigare nivå. I inledningen av 2023 finns dock ett ökat tryck igen. Det finns också behov av att bygga upp en ny

basverksamhet då många unga som går ut den Anpassade gymnasieskolan (tidigare gymnasiesärskolan) på gymnasieskolan till sommaren 2023 har omfattande behov. 2022 gick verksamheten 2,5 mnkr plus p g a ovanstående.

Priser på köpta platser utgår ifrån OPI som för 2023 innebär en höjning med 3,5 %. Denna ökning har nämnden fått kompensation för, dock utifrån 2021 års volymer. Volymerna beräknas vara högre för 2023 än 2021.

Generellt effektiviseringsbehov, -23,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Ej hanterade effektiviseringar 2022 för AFN (det som nämnden förväntades effektivisera under 2022 på generell nivå) uppgår till 12 mnkr. Förväntade effektiviseringar 2023 (det som nämnden förväntas effektivisera under 2023 på generell nivå) uppgår till 11 mnkr.

3.3 Investeringsverksamhet

Utfallet på investeringsverksamheten är 1,2 mnkr av den totala budgeten på 2,8 mnkr.

4 Sammanfattande kommentarer till kommunstyrelsen

Resultat / Årsprognos/Investeringsverksamhet

Enligt bokföringen är det ackumulerade resultatet t.o.m. april minus 23,3 mnkr för hela nämndens ansvarsområde. Avvikelsen mot den periodiserade budgeten är för samma period minus 31,5 mnkr. Bedömningen är att nämndens tilldelade kommunbidrag inte kommer räcka för att täcka verksamheternas kostnader och intäktstapp. Nämnden arbetar med förslag till åtgärder, budgetjustering ligger på övergripande nivå för fortsatt hantering.

Utifrån den information som finns vid prognostillfället så blir nämndens årsprognos minus 81,0 mnkr. Då prognosen innebär betydande avvikelse mot budget där det blir svårt för respektive verksamhet med stora intäktstapp/kostnadsökningar att hämta in avvikelsen via åtgärder inom verksamheten, har nämnden lagt prognostiserat underskott på toppen. Nämnden behöver arbeta fram åtgärder, nedan beskrivs avvikelserna för respektive del. Sektorn kommer återkomma till nämnden i april med förslag till interna åtgärder för att hantera delar av underskottet parallellt med uppdaterade prognoser.

Prognos per avvikelse

Ekonomiskt bistånd, -28,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Inför 2023 är prognosen 179 mkr, dvs ökad kostnad på ekonomiskt bistånd med 19 miljoner. Orsakerna är en kraftigt ökad riksnorm (8%), höjda kostnader för hyror och el samt beslut från nämnd att undanta tilläggsbeloppet i bostadsbidraget som inkomst vid handläggning. 2022 fanns extra pott om 25 mnkr för försörjningsstöd som inte finns i år. Dessa ökade kostnader är svåra att göra något åt. Rätten till ekonomiskt bistånd är lagstadgad och reglerad i riktlinjer och riksnorm bl a. omvärldsfaktorer som inflation kombinerad med lågkonjunktur innebär inte någon ljusning. Förhoppningen är och fokus behöver vara att nya arbetssätt medför att fler kommer till egen försörjning.

Beredskapsanställda -23,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Gävle kommun har beslutat att 2 % (tidigare 1,5%) av de anställda ska ha någon form av funktionshinder som berättigar till lönebidragsanställning från Arbetsförmedlingen (nedan kallade trygghetsanställda, TA). Ansvaret och budgeten för detta har legat på fd Arbetsmarknadsenheten, numera ARBOS (Arbetsmarknad och stöd). De trygghetsanställda har sina arbetsplatser i hela kommunkoncern. En statlig finansiering har i hög utsträckning täckt glappet mellan kommunbidraget och den faktiska kostnaden för denna grupp. Denna möjlighet finns numera inte.

LSS/SoL -3,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Budgeteringen av LSS och SoL är utmanande och kan bidra till glapp mellan budget och behov. Prognosen är osäker. De senaste årens utvecklade diagnoskriterier medför att fler personer än tidigare bedöms tillhöra LSS. Tillika kan den nya lagstiftningen rörande assistans medföra ökade kostnader, och de ansökningar som kommer i inledningen av året behöver följas av sektorn (både hur utvecklingen ser ut i Gävle, men också trender nationellt).

Området BoS/LSS växer och det är i dagsläget kö till samtliga verksamheter. En ny servicebostad öppnar enligt tidplan i maj.

EDV har haft ett ekonomiskt överskott flera år p g a pandemin. Även efter att stängningen upphörde 2021 så kom kunderna/brukarna inte tillbaka fullt ut och verksamheten hade under 2022 inte fullt ut nått upp till tidigare nivå. I inledningen av 2023 finns dock ett ökat tryck igen. Det finns också behov av att bygga upp en ny basverksamhet då många unga som går ut den Anpassade gymnasieskolan (tidigare gymnasiesärskolan) på gymnasieskolan till sommaren 2023 har omfattande behov. 2022 gick verksamheten 2,5 mnkr plus p g a ovanstående.

Priser på köpta platser utgår ifrån OPI som för 2023 innebär en höjning med 3,5 %. Denna ökning har nämnden fått kompensation för, dock utifrån 2021 års volymer. Volymerna beräknas vara högre för 2023 än 2021.

Generellt effektiviseringsbehov, -23,0 mnkr

Kommentar till prognosen

Ej hanterade effektiviseringar 2022 för AFN (det som nämnden förväntades effektivisera under 2022 på generell nivå) uppgår till 12 mnkr. Förväntade effektiviseringar 2023 (det som nämnden förväntas effektivisera under 2023 på generell nivå) uppgår till 11 mnkr.

Investeringsverksamhet

Utfallet på investeringsverksamheten är 1,2 mnkr av den totala budgeten på 2,8 mnkr. Bedömningen är att samtliga investeringsmedel kommer förbrukas under året.